

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

Guidelines for development Kindergarten and Childhood Center of

Kamphaeng Phet Rajabhat

พัทธนันท์ วงษ์วิชัยตม์*

Pattanan Wongwitchayut

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย 2. หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย ประชากร ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 192 คน ผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัยจำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัยมีแนวทางหลักดังนี้ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย และกำหนดมาตรการให้น้องศึความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการสร้างการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน และตรวจสอบได้ จัดทำภาระงานชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการจัดหาอัตรากำลังให้เหมาะสม และกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน และศูนย์เด็กปฐมวัยที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของการดำเนินงานของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัย 2) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ และตรวจสอบความปลอดภัย มีการปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้สวยงามร่มรื่น มีवेशภัณฑที่เพียงพอ และพร้อมใช้งาน ตลอดจนมีครูที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเป็นผู้ดูแล มีสถานที่ประกอบอาหารที่ถูกละสุลักษณะ และบุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับโภชนาการของเด็ก ควรผ่านการอบรมจากสาธารณสุข และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้ชุมชนทราบ ให้ตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : แนวทาง / การพัฒนา / โรงเรียนอนุบาล / ศูนย์เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The research aimed to study the operating conditions and the ways to develop the operation of Kindergarten and Childhood Center of Kamphaeng Phet Rajabhat. The samples used in the study were 192 consisting of the parents and school administrators, and teachers with the total of 38 persons. Samples were purposive sampling. The instruments were the questionnaires, the interview, and feasibility evaluation form. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings were: 1. Overall operating conditions of Kindergarten and Childhood Center of Kamphaeng Phet Rajabhat were at the high level. 2. As far as the way or guidelines for the operation of Kindergarten and Childhood Center of Kamphaeng Phet Rajabhat were concerned. 1) for administration and personnel, they should be encouraged to join training; to be follow up and evaluate the outcomes of the center operation, 2) for academic affair and curricular activity, there should the school curriculum; should be support materials to help implement the experiences and outcomes under curriculum for excellence, 3) for buildings, surroundings, and security, the place should be beautified and safety, and 4) local communities had to take part and support the functioning of the centers through the promotion of the kindergarten and childhood center development network.

Keywords : Guidelines / Development / Kindergarten / Childhood Center

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต ศักยภาพแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทุกด้านต่อเนื่องไป จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ยาวพา เดชะคุปต์, 2542) การวางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย จึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดี มีคุณภาพให้กับประเทศชาติ การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอนาคตที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยซึ่งหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปี นั้น เป็นวัยทองของชีวิต ด้วยเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุดและเร็วที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองซึ่งจะเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ (คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก, 2535, หน้า 11) โดยจุดมุ่งหมายแล้ว การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของ ศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ชีวิต โดยคุณสมบัตินี้ที่มุ่งสร้างคือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม คุณธรรมจริยธรรม วิถีชีวิตไทย สิ่งแวดล้อม ค่านิยม และความเสมอภาค (สำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 31) ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีหลักการคือ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจน

การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย รัฐไม่ได้กำหนดให้เป็นการศึกษาภาคบังคับด้วยเหตุนี้รัฐจึงไม่ได้เข้ามาดำเนินการทั้งหมด รัฐจะจัดไว้เป็นตัวอย่างเพียงบางส่วนเท่านั้น แต่รัฐได้ส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ และเอกชนแบ่งเบาภาระ ในการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้มีการจัดการศึกษาในหลายรูปแบบ ได้แก่ สถานบริบาล สถานเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็ก โรงเรียนชั้นอนุบาล ชั้นเด็กเล็ก เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของหน่วยงานที่จัด

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นในปี 2536 โดยเริ่มต้นเป็นศูนย์เด็กปฐมวัยเพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการต่างๆ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ โดยรับเด็กตั้งแต่อายุ 1 ปีครึ่ง-2 ปี 11 เดือน และในปี 2550 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และขยายห้องเรียนตั้งแต่ระดับชั้นบริบาลจนถึงอนุบาล 3 โดยรับเด็กตั้งแต่อายุ 1 ปีครึ่ง-6 ปี ต่อมาในปี 2556 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยในระยะแรกพบปัญหาในการดำเนินงานหลายอย่าง อาทิเช่น โรงเรียนยังไม่มีโครงสร้าง การดำเนินงานที่ชัดเจน หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้เป็นหลักสูตรของหน่วยงานที่มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อื่นๆ มาปรับใช้ การบริหารงานของโรงเรียนในด้านต่างๆ ไม่ได้กำหนดชัดเจนขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ผลัดเปลี่ยนกันตามวาระคราวละ 2 ปี ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่ต่อเนื่องขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว มหาวิทยาลัยทำการต่อสัญญาการทำงานแบบปีต่อปีทำให้เกิดปัญหาการลาออกกลางคันเพื่อไปทำงานในหน่วยงานอื่นที่มีความมั่นคงกว่า จึงส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย รวมถึงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณพร กาญจนภา (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน จัดให้มีสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก อาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว และปัญหาที่พบ คือ พื้นที่ทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียนคับแคบ งบประมาณในการบริหารงานไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้เทศการสอน มีไม่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอนพบว่าขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน ส่วนผู้รับผิดชอบการจัดโภชนาการยังไม่เคยรับการอบรมทางด้านโภชนาการเด็ก ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีภารกิจทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสถานรับเลี้ยงเด็กได้ และสอดคล้องกับ สมบัติ จักรสมศักดิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่ามีปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ขาดงบประมาณในการจัดสภาพแวดล้อม ครูจัดกิจกรรมประจำวันไม่ครบตามแนวการจัดประสบการณ์ เด็กมีปัญหาด้านสุขภาพ ผู้ปกครองไม่สนใจการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเล็ก ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าการใช้ภาษาไทยกลาง ส่วนแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาพบว่า ควรจัดครูที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้ดี ครูควรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ตามแผนและแนวการจัดประสบการณ์ ควรส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยและโภชนาการแก่เด็ก รวมถึงสอดคล้องกับพิณสุดา สิริธสังศรี (2541) การศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดอิสระทั้งด้านแผนงาน การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการเงินยังคงต้องพึ่งพางบประมาณและรายได้จากส่วนกลาง รวมทั้งไม่มีอิสระในการจัดเก็บรายได้ที่ชัดเจน

มีความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาาระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษา ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีคณะกรรมการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ การบริหาร และการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารของท้องถิ่นโรงเรียนและประชาชน ทั้งที่ส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

จากความสำคัญดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนา โรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของสังคม ตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัยในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย ที่มีลักษณะการดำเนินงาน การจัดระบบงาน และการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้กับ หน่วยงาน และโรงเรียนอื่นๆ ในการพัฒนาการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัยผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจำแนกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ชุมชน โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและบุคลากรของ โรงเรียน และศูนย์เด็กปฐมวัย

ประชากร : ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากร ประกอบด้วยผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 192 คน ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียน อนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 38 คน ในปีการศึกษา 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็น แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน อนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบข่ายสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาล

ราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขตามคำแนะนำ

5. ดำเนินการจัดพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกขออนุญาตแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร บุคลากร และผู้ปกครอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสามารถรวบรวมแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 230

ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล : ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษาแยกเป็นรายกลุ่มแล้วหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

1. ลงรหัสคะแนนจากแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การให้คะแนน โดยถ้าผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าสภาพการดำเนินงานในช่วงระดับ “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน ถ้าความต้องการในระดับ “มาก” ให้ 4 คะแนน ลดลงตามลำดับการแปลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 4.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. หาค่าค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามรายด้าน และโดยรวม

3. สำหรับคำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้การสังเคราะห์เนื้อหา

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร และผู้ปกครอง ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 1 คน และบุคลากรโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 1 คน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน ปีการศึกษา 2557 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย แบ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร และแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด โดยให้คำถามครอบคลุมสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย

2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขตามคำแนะนำ

3. ดำเนินการจัดพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล : ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์บุคลากร ผู้บริหารและผู้ปกครอง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน และดำเนินการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์

2. นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัย

นำข้อมูลมาประมวลตามประเด็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและ ศูนย์เด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยจำแนกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยการสนทนากลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คนประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากร จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารงานโรงเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน

2. ประเมินแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย โดยนำผลสรุปสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาหาค่าความเป็นไปได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและ ศูนย์เด็กปฐมวัย เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำบันทึกขอความอนุเคราะห์ในการทำแบบประเมิน

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินแจกแก่ประชากรด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินได้ครบทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล: ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้แบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating scale) โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละข้อ ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบ
ประเมินความเป็นไปได้แบบปลายเปิดโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย ผู้วิจัย
นำเสนอเป็น 2 ขั้นตอน โดยสรุปดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย
สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความ
คิดเห็นของผู้ปกครอง ผู้บริหารและบุคลากร จากการตอบแบบสอบถาม

1.1 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตาม
ความเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้าน
การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและ
กิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ตามลำดับ

1.1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายข้อพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ครูจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ครูมีความรักและเอาใจใส่
นักเรียนอย่างทั่วถึง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและมุ่งมั่นในการ
พัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และครูให้ข้อมูลและประชาสัมพันธ์
กิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.1.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ผ่านกิจกรรม
ต่างๆ เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออก
และจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับ
วัย มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน และมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับ
พัฒนาการของเด็กแต่ละวัย

1.1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อาคารเรียนมีความมั่นคงแข็งแรง
ปลอดภัย บริเวณภายในโรงเรียนร่มรื่น สะอาดสวยงามและเป็นธรรมชาติ และมีการปรับปรุงอาคารเรียนและ
บำรุงรักษาอาคารให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ที่ตั้งของโรงเรียนมีความสะดวก
เหมาะสมต่อการรับ-ส่งเด็กส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดระบบและอุปกรณ์ในการ
รักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน มีสนามเด็กเล่น มีเครื่องเล่นที่มีความปลอดภัยและเพียงพอ และมีห้องเรียน
ที่เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับโรงอาหารสะอาดและถูกสุขลักษณะ

1.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานของ
โรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้มาติดต่อทราบการ

ดำเนินงานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน และโรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโรงเรียนสู่ชุมชนผ่านทางสื่อต่างๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน

1.2 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความเห็นของผู้บริหารและบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรตามลำดับ

1.2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อย่างดี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน และผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจน บุคลากรมีความรู้และมีวุฒิการศึกษาตรงตามที่กำหนด ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง เช่น อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ มีเกณฑ์ในการพิจารณาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่เหมาะสมและเป็นธรรม และอัตราค่าจ้างของบุคลากรมีเพียงพอและมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก

1.2.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่จัดให้เด็กมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ มีสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กแต่ละวันสามารถจัดได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก มีการจัดหลักสูตรที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและแจ้งผลการประเมินให้ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 4 รายการ ได้แก่ มีการจัดอาคารเรียนและห้องเรียนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก มีโรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่เพียงพอถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีการจัดบริหารอาหาร น้ำดื่ม อาหารเสริมที่มีคุณค่าทางโภชนาการ เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ร่มรื่นสะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีการติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย เช่น ถังดับเพลิง เครื่องตัดไฟ มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นที่เพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสมกับเด็ก

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมวันเด็ก และ

มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เช่น วิทยากรท้องถิ่น และการจัดทำเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

2. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ผู้บริหารและบุคลากร จากการสัมภาษณ์

2.1 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่อง สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า 1) ด้านผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เนื่องจากส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ 2) ด้านครู ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง มีเพียงส่วนน้อยที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือให้ความสนใจ เอาใจใส่นักเรียนไม่ทั่วถึง และ3) ด้านการบริหาร โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณที่จัดเก็บจากผู้ปกครองไปใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ให้กับโรงเรียนมีความเหมาะสม

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะกับวัย ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกๆ ด้าน และ2) ด้านสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีการสอน มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก โดยครูผลิตขึ้นเองและมีบางส่วนที่ใช้สำเร็จรูป ส่วนการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ และทันสมัย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังมีไม่มากและครูบางคนอาจไม่มีความรู้หรือความชำนาญในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนค่อนข้างดี แต่เนื้อที่ค่อนข้างคับแคบ ควรเพิ่มเรื่องการรักษาความสะอาดรอบๆ บริเวณโรงเรียนเพื่อป้องกันสัตว์มีพิษและตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องเล่นสนาม ซึ่งค่อนข้างเก่า และมีพื้นที่ชำรุดควรซ่อมแซม

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร เรื่อง สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า 1) ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีภาวะผู้นำในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน 2) ด้านครู ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยครูส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย ทำให้สามารถผลิตสื่อตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมมีความรัก ความเอาใจใส่ต่อผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และ3) ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนไม่มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลากรที่ชัดเจน อัตรากำลังไม่สอดคล้องกับงบประมาณและจำนวนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังไม่มีการติดตามผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนไม่มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ2) ด้านสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีการสอน มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย โดยครูผลิตขึ้นเองและสื่อสำเร็จรูป แต่ยังขาดการจัดกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยี เช่น การเรียนการสอนผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ขนาดของพื้นที่ในโรงเรียนค่อนข้างคับแคบ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานมาเข้าเรียน สภาพอาคารส่วนใหญ่มีสภาพชำรุด ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อความปลอดภัย

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยโรงเรียนได้รับเชิญจากทางชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า 1) ควรพัฒนาความรู้และประสบการณ์ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายและกำหนดมาตรการให้น้องค้ความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนา ฯลฯ มาใช้ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ปกครองเห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความเชื่อมั่นในคุณภาพและไว้วางใจผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียน 2) สร้างการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ 3) จัดทำภาระงานให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการจัดหาอัตรากำลังให้เหมาะสม และ 4) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของการดำเนินงานของโรงเรียน

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า 1) ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน พร้อมทั้งระบุกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย 2) ควรจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีกิจกรรมให้คำปรึกษาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และ 4) ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า 1) ควรจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ และตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องเล่นสนามอย่างสม่ำเสมอ 2) ควรประสานงานกับหน่วยงานด้านอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย มาปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้สวยงามร่มรื่น 3) ควรมีเวชภัณฑ์ที่เพียงพอ และพร้อมใช้งาน ตลอดจนมีครูที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเป็นผู้ดูแล และ 4) ควรมีสถานที่ประกอบอาหารที่ถูกละลักษณะ และบุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับโภชนาการของเด็กควรผ่านการอบรมจากสาธารณสุข

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า 1) ควรมีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบผ่านสื่อหลายรูปแบบ 3) ควรส่งเสริมให้ตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียน 4) โรงเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ 5) ควรเชิญวิทยากรที่มีในชุมชนมาร่วมให้ความรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละห้องเรียน

2. ความเป็นไปได้ตามแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้มาก และทุกด้านมีความเป็นไปได้ ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 2) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ได้เสนอแนวทางเพิ่มเติม ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) ควรมีการพัฒนางานในด้านต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และ 3) ควรส่งเสริมให้บุคลากรในทุกๆ ด้านมีการพัฒนาตนเองในด้านการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความเห็นของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากรและการบริหารจัดการตามลำดับ

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก พบว่า ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ครูมีความรักและเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิรินทร์ สุวรรณรัตน์ (2553) ที่กล่าวถึง คุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีความสัมพันธ์ที่สำคัญ คือ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ซึ่งพบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เนื่องจากส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ด้วย และครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รักและเอาใจใส่นักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง มีเพียงส่วนน้อยที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือให้ความสนใจ เอาใจใส่นักเรียนไม่ทั่วถึง รวมถึงด้านการบริหาร โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณที่จัดเก็บจากผู้ปกครองไปใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ให้กับโรงเรียนมีความเหมาะสม

1.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก พบว่า ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออก และจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับชนิรินทร์ สุวรรณรัตน์ (2553) กล่าวว่าควรมีการปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัย และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้

โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก รวมถึงสังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่างๆ ของเด็ก เพื่อจะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันที่ และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ซึ่งพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกๆ ด้าน และอุปกรณ์เทคโนโลยีการสอน มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก โดยครูผลิตขึ้นเองและมีบางส่วนที่ใช้สื่อสำเร็จรูป ส่วนการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ และทันสมัย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังมีไม่มากและครูบางคนอาจไม่มีความรู้หรือความชำนาญในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก พบว่า อาคารเรียนมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย บริเวณภายในโรงเรียนร่มรื่น สะอาดสวยงามและเป็นธรรมชาติ และมีการปรับปรุงอาคารเรียนและบำรุงรักษาอาคารให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 15-28) ได้กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีอาคารสถานที่ที่ได้มาตรฐาน และกำหนดเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งจำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมควรมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อม และมลภาวะ และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ซึ่งพบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้ปกครองมีความเห็นว่า สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนค่อนข้างดี แต่เนื้อที่ค่อนข้างคับแคบ ควรเพิ่มเรื่องการรักษาความสะอาดรอบๆ บริเวณโรงเรียนเพื่อป้องกันสัตว์มีพิษและตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องเล่นสนาม ซึ่งค่อนข้างเก่า และมีส่วนที่ชำรุดควรรีบซ่อมแซม

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก พบว่า มีการประชุมชี้แจง การดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้มาติดต่อทราบการดำเนินงานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน และโรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 15-28) ได้กล่าวถึง การกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ควรมีการกำหนดการประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมจากชุมชน และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ซึ่งพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนผู้ปกครองมีความเห็นว่าโรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความเห็นของผู้บริหารและบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรตามลำดับ

2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างดี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่

ชัดเจน และผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจน บุคลากรมีความรู้และมีวุฒิการศึกษาตรงตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับสุทธาวลัย ลีลากุล (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านที่ศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านบุคลากรเป็นลำดับที่หนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ และมีผลต่อการจัดการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน และสอดคล้องกับชินินทร์ สุวรรณรัตน์ (2553) ที่กล่าวถึง คุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก รวมทั้งสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีภาวะผู้นำในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ส่วนด้านครู ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยครูส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย ทำให้สามารถผลิตสื่อตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมมีความรัก ความเอาใจใส่ต่อผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนไม่มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลากรที่ชัดเจน อัตรากำลังไม่สอดคล้องกับงบประมาณและจำนวนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังไม่มีการติดตามผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม

2.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่ากิจกรรมที่จัดให้เด็กมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับอภิสมัย วุฒิพรพงษ์ (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่ามีการนำแนวและแผนการจัดประสบการณ์มาปรับปรุงหรือพัฒนาก่อนนำไปใช้โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้เข้ากับโรงเรียนและชุมชน การเรียนการสอนเน้นการจัดกิจกรรมคือจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางสื่อที่ใช้มากที่สุด คือ บล็อก เกมการศึกษาและหนังสือ การวัดและประเมินผล วิธีที่ใช้มากที่สุดคือการสังเกตและผู้บริหารกำกับติดตามโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ปัญหาของโรงเรียนที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป อาคารเรียนและห้องเรียนมีไม่เพียงพอ บางโรงเรียนไม่มีเครื่องเล่นและสนามเด็กเล่นและสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้บริหารและบุคลากรมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยให้ครูนำไปจัดเป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการที่หลากหลาย มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนด้านสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีการสอน มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย โดยครูผลิตขึ้นเองและสื่อสำเร็จรูป แต่ยังขาดการจัดกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยี เช่น การเรียนการสอนผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการจัดอาคารเรียนและห้องเรียนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก มีโรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่เพียงพอถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีการจัดบริหารอาหาร น้ำดื่ม อาหารเสริมที่มีคุณค่าทางโภชนาการ เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ร่มรื่นสะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับบรรณพร กาญจนภา (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียนจัดให้มี

สนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก อาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว พื้นที่ทั้งภายนอกและภายในอาคารเรียน คับแคบ งบประมาณในการบริหารงานไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้เทศการสอนไม่มีเพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอนพบว่าขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน ส่วนผู้รับผิดชอบการจัดโภชนาการยังไม่เคยรับการอบรมทางด้านโภชนาการเด็ก และผู้ปกครองและคนในชุมชนมีภารกิจทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสถานรับเลี้ยงเด็กได้ และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งพบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้บริหารและบุคลากรมีความเห็นว่า ขนาดของพื้นที่ในโรงเรียนค่อนข้างคับแคบ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานมาเข้าเรียน สภาพอาคารส่วนใหญ่มีสภาพชำรุด ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อความปลอดภัย

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เช่น กิจกรรมสานสัมพันธ์ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ ซึ่งสอดคล้องกับบทพงษ์ บุญจิตราดุล (2530, หน้า 146) ได้เสนอแนะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มาใช้บริการของโรงเรียน เช่น บริเวณสถานที่จัดงานต่างๆ ตามความเหมาะสม สสำรวจความต้องการทางด้านการศึกษาของชุมชนเป็นครั้งคราว และเมื่อมีกิจกรรมของโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมด้วยโดยจัดที่นั่งให้กับชุมชนเสมอหน้ากับครู รวมถึงเชิญผู้ที่มีความสามารถในชุมชนมาให้ความรู้กับนักเรียน หรือพานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมทั้งเชิญชวนให้มาร่วมเป็นกรรมการต่างๆ ในกิจกรรมของโรงเรียน รวมถึงครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมและพิธีการต่างๆ ของชุมชนในโอกาสสำคัญ และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผู้บริหารและบุคลากรมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยโรงเรียนได้รับเชิญจากทางชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า 1) ควรพัฒนาความรู้และประสบการณ์ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายและกำหนดมาตรการให้น้องค้ความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนาฯ มาใช้ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ปกครองเห็นผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความเชื่อมั่นในคุณภาพและไว้วางใจผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียน 2) สร้างการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ 3) จัดทำภาระงานให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการจัดหาอัตรากำลังให้เหมาะสม และ 4) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับชนินทร์ สุวรรณรัตน์ (2553) ที่กล่าวถึงการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น และจะต้องสร้างการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ จัดทำภาระงานให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการจัดหาอัตรากำลังให้เหมาะสม รวมถึงกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของการดำเนินงาน

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า 1) ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน พร้อมทั้งระบุกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย 2) ควรจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีกิจกรรมให้คำปรึกษาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และ 4) ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2545, หน้า 3-4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีภารกิจที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า 1) ควรจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ และตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องเล่นสนามอย่างสม่ำเสมอ 2) ประสานงานกับหน่วยงานด้านอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย มาปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนและศูนย์เด็กปฐมวัยให้สวยงามร่มรื่น และ 3) ควรมีเวชภัณฑ์ที่เพียงพอ และพร้อมใช้งาน ตลอดจนมีครูที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเป็นผู้ดูแล และ 4) ควรมีสถานที่ประกอบอาหารที่ถูกต้องลักษณะ และบุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับโภชนาการของเด็ก ควรผ่านการอบรมจากสาธารณสุข ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2545, หน้า 3-4) ที่ได้กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าได้มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ และมีการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า 1) ควรมีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2) ควรมีการประชุมสัมพันธการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบผ่านสื่อหลายรูปแบบ 3) ควรส่งเสริมให้ตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียน 4) โรงเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ 5) ควรเชิญวิทยากรที่มีในชุมชนมาร่วมให้ความรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 15-28) ได้กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ควรมีการกำหนดการประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมจากชุมชน

2. ความเป็นไปได้ตามแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชร และศูนย์เด็กปฐมวัย เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นเพิ่มเติมสรุปได้ว่า

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลราชภัฏกำแพงเพชรและศูนย์เด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้อย่างมาก และทุกด้านมีความเป็นไปได้อย่างดี ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ มีความเป็นไปได้อย่างมาก 2) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีความเป็นไปได้อย่างมาก 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยมีความเป็นไปได้อย่างมาก และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน มีความเป็นไปได้อย่างมาก และได้เสนอแนวทางเพิ่มเติมว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และควรมีการพัฒนางานในด้านต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงควรส่งเสริมให้บุคลากรในทุกๆ ด้านมีการพัฒนาตนเองในด้านการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 28 -29) ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแลและพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน และครอบคลุมลักษณะงานโดยงานบุคลากร และการบริหารจัดการควรมีการกำหนด คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรมีการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ชัดเจน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรมีการกำหนดมาตรฐาน คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก และประการสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน โดยมีการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อาทิ การประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมจากชุมชนหรือประชาคมในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลควรมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารและบุคลากร และผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานมีความครอบคลุมและส่งผลที่ดีต่อผลของงานวิจัย ควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายรวมถึงผู้บริหารในมหาวิทยาลัยที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย อาทิ อธิการบดี คณบดีคณะครุศาสตร์

2. เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย ดังนั้นเพื่อให้การหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- การพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก, คณะกรรมการ . (2535). แนวทางการพัฒนาเด็กอายุ 0-5 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). การจัดการบริการศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชนินทร์ สุวรรณรัตน์. (2553). การประเมินผลมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2530). การประชาสัมพันธ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ : พี เค พรินต์ติ้งเฮาส์.
- พิณสุดา สิริธังศรี. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรม. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- วรรณพร กาญจนภา. (2544). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. (2545). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน.
- _____. (2547). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อาสาสมัครศึกษาดินแดน.
- สุดาวลัย ลีลากุล. (2548). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมบัติ จักรสมศักดิ์. (2541). สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิสมัย วุฒิพรพงษ์. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดสังกัดคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.